

STEMA ȘI DRAPHELUL SATULUI BALASINEȘTI, RAIONUL BRICENI

Explicație

Prima mențiune documentară a Balasineștilor, după istoricul Ion Gumenâi, ar fi din octombrie 1433¹.

Un document istoric din 1574 arată însă că satul Balasinești pe Vilia a fost așezat de proprietarul său, logofătul Ion Moghilă, „cu sila sa”². În acest document au fost clarificate pretențiile urmașilor boierului Onică care ar fi avut uric pe același sat din vremea lui Ștefan cel Mare, dar care urmași au pierdut judecata în favoarea urmașilor lui Ion Movilă.

Întemeietorul Balasineștilor, marele dregător Ion Movilă, fiul lui Iațco Hūdici, fost membru al sfatului domnesc al lui Ștefan cel Mare, apare menționat în diverse dregătorii în documente din 1545-1563, apoi se știe că s-a călugărit cu numele Ioanichie. El a fost tatăl domnilor Țării Moldovei Ieremia Movilă și Simion Movilă³.

Stema familiei Movilă, care ne este cunoscută din sigilii și alte surse provenite de la fiii lui Ion Movilă, reprezenta două săbii încrucișate în săritoare cu vârful în jos. În acest context, cercetătorii concluzionează că și tatăl ar fi folosit aceleași arme heraldice.⁴ Culorile tradiționale sunt consemnate în armorialul lui Emanoil Hagi-Moscu⁵.

Fig. 1. Stema familiei Movilă după armorialul lui Emanoil Hagi-Moscu

Astfel, stema de familie a întemeietorului satului Balasinești își ocupă locul de cinste în stema satului.

¹ Ion Gumenâi, *Istoria ținutului Hotin: De la origini până la 1806*, Chișinău, 2002, p. 268, cu trimitere la: *Creșterea colecțiilor Academiei Române*, XVI, 1910, p. 170, nr. 116, original.

² DRH, A. Moldova, vol. VII (1571-1584), volum întocmit de Ioan Caproșu, București: Editura Academiei Române, 2012, nr. 62, p. 78-80.

³ Maria Magdalena Székely, *Sfetnicii lui Petru Rareș. Studiu prosopografic*, Iași: Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2002, p. 225-228.

⁴ Ștefan S. Gorovei, *Steme moldovenești augmentate în Polonia*, în „*Arhiva Genealogică*”, Iași, II (VII), 1995, nr. 1-2, p. 307-309; J. N. Mănescu, *Stemele Movileștilor*, în „*Arhiva Genealogică*”, III (VIII), 1996, nr. 3-4, p. 321-325; Maria Magdalena Székely, *op. cit.*, p. 307-309.

⁵ [Emanoil Hagi-Moscu], *Steme boierești din România*, București, 1918, [pl. VII].

După ocuparea rusească a Basarabiei la 1812, la recensământul din 1817, moșia Balasinești este atestată în proprietatea familiei Balș, o altă mare familie de boieri moldoveni⁶.

Stema veche și binecunoscută a familiei Balș reprezenta în câmp roșu o stea de argint cu șapte raze, după cum se poate vedea dintr-un sigiliu heraldic în ceară roșie al lui Iancu Balș, aplicat pe un document din 1819⁷. Ulterior, începând cu 1813 însă, steaua va fi reprezentată mai ales și aproape preponderent de aur, cu cinci, șase, șapte sau opt raze⁸.

Astfel, steaua de argint cu șapte raze din stema satului Balasinești face referință la foștii proprietari Balș.

Fig. 2. Stema familiei Balș după armorialul lui Emanoil Hagi-Moscu

Cele două spice de grâu de aur încrucișate în săritoare reprezintă cel de-al treilea element de individualizare a compoziției heraldice. Ele simbolizează agricultura, una din ocupațiile bază ale locuitorilor satului din vechime, și în special cultivarea cerealelor care a fost mereu o proprietate pentru această localitate⁹.

Coroana sătească de aur care timbrează scutul, în conformitate cu normele heraldice naționale, se referă la faptul că satul are statutul de sat-reședință de comună.

Drapelul satului a fost elaborat în baza stemei și păstrează semnificațiile acesteia.

25 octombrie 2018, Chișinău

Dr. Silviu ANDRIEȘ-TABAC

⁶ И. Н. Халиппа, *Роспись земельных владений и сословного строя населения Бессарабии по данным переписи 1817 года*, în *Труды Бессарабской Губернской Ученой Архивной Комиссии*, т. 3, Кишинев, 1907, p. 34.

⁷ *Arhiva Națională a Republicii Moldova*, F. 88, inv. 1, d. 32, f. 31v, 114v.

⁸ [Emanoil Hagi-Moscu], *Steme boierești din România*, București, 1918, [pl. I]; Dan Cernovodeanu, *Știința și arta heraldică în România*, București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1977, p. 414-415 (pl. CIV, fig. 2, 4, 6); 420-421 (pl. CVII, fig. 5): il.; Tudor-Radu Tiron, *Stemele familiei Balș*, în curs de publicare, mss în posesia autorului.

⁹ *Arhiva curentă a Comisiei Naționale de Heraldică*, Dosarul satului Balasinești, Chestionarul heraldic.